

Росія – СРСР в 1918-1928 рр.

Янворська Лариса Анатоліївна
учитель історії
Єрківської ЗОШ І-ІІІ ст.
ім. Героя України В.М. Чорновола
Катеринопільської районної ради

План

- 1. Громадянська війна в Росії**
- 2. Доба «воєнного комунізму»**
- 3. НЕП**
- 4. Утворення СРСР**

Громадянська війна в Росії

Громадянська війна в Росії

Громадянська війна – збройна боротьба за державну владу між різними соціальними групами всередині країни, найгостріша форма соціальної боротьби

П Р И Ч И Н И

Політика
«воєнного
комунізму»

Розпуск
Установчих
зборів і
Брестський
мир

Конфіскація
частини
козацьких
земель для
бідноти

Бажання
буржуазії та
поміщиків
повернути
вплив

Низький рівень
політичної
культури,
відсутність демо-
кратичних традицій

О С О Б Л И В О С Т І В І Й Н И

Торкнулася не тільки Росії,
але й сусідніх держав –
України, Польщі, Грузії,
Вірменії тощо

Проходила за участі країн
Антанти, які підтримали
Білу гвардію

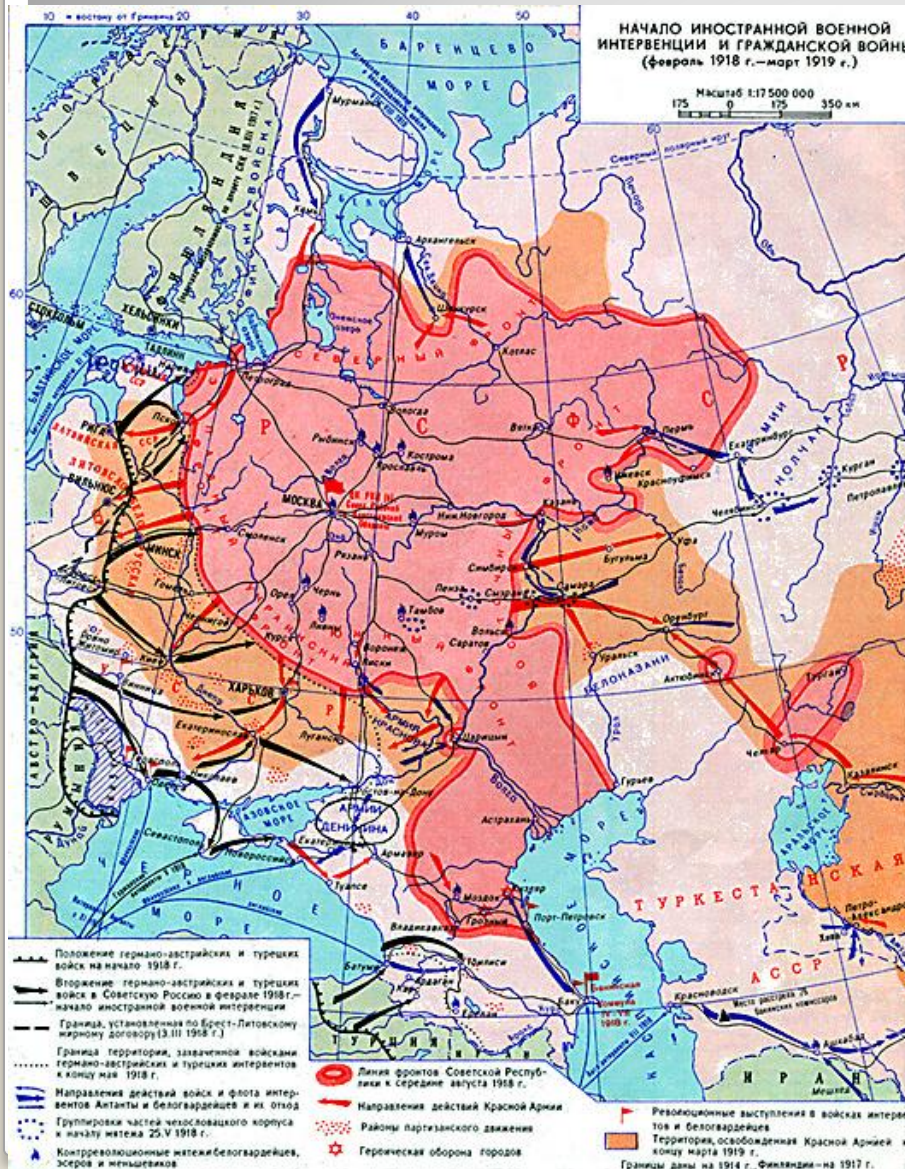
Громадянська війна в Росії

П Е Р І О Д И

- I.** Жовтень 1917 р. – травень 1918 р. – виступ П. Краснова під Петроградом, А. Каледіна на Дону, А. Дутова на Уралі
- II.** Травень – листопад 1918 р. – повстання Чехословацького корпусу. Початок інтервенції країн Антанти
- III.** Листопад 1918 р. – весна 1919 р. – наступ білих армій: листопад 1918 р. – армія О. Колчака; серпень 1918 р. – армія А. Денікіна; липень 1918 р. – армія П. Краснова
- IV.** 1919 р. – весна 1920 р. – наступ головних сил білого руху та їх розгром: О. Колчак (березень 1919 р. – січень 1920 р.), А. Денікін (травень 1919 р. – березень 1920 р.), М. Юденич (травень – жовтень 1919 р.)
- V.** 1920 р. – війна з Польщею. Розгром військ П. Врангеля
- VI.** 1920 – 1922 рр. – інтервенція у Середню Азію, Закавказзя; перемога на Далекому Сході; остаточна перемога більшовиків

Громадянська війна в Росії

Основні напрямки

1919-1920 – північна область:
генерал Є. Міллер

1919 – північний захід:
генерал М. Юденич

1917-1920 – південь Росії: козацтво,
генерал А. Денікін,
генерал П. Врангель

1918-1920 – схід Росії: чехословацький
корпус, О. Колчак

1918-1920 – захід Росії:
армія України, Польщі

Громадянська війна в Росії

НАСЛІДКИ ВІЙНИ

Перемога
більшовиків

В. Ленін

Значні
руйнації

12-15 млн. загиблих
2 млн. емігрантів

Світ врятовано
від комунізму

ПРИЧИНИ ПОРАЗКИ БІЛОГО РУХУ

Спроба відновити
антинародний
царський режим

Придушення
національних
рухів

Втома
народу від
війни

Неузгодженість
дій, амбіційність
лідерів

Є. Міллер

М. Юденич

А. Денікін

П. Врангель

О. Колчак

Доба «воєнного комунізму»

«Воєнний комунізм» – внутрішня політика радянської Росії, запроваджена в роки Громадянської війни з метою зосередження всіх трудових і матеріальних ресурсів у руках держави (1918-1921 рр.)

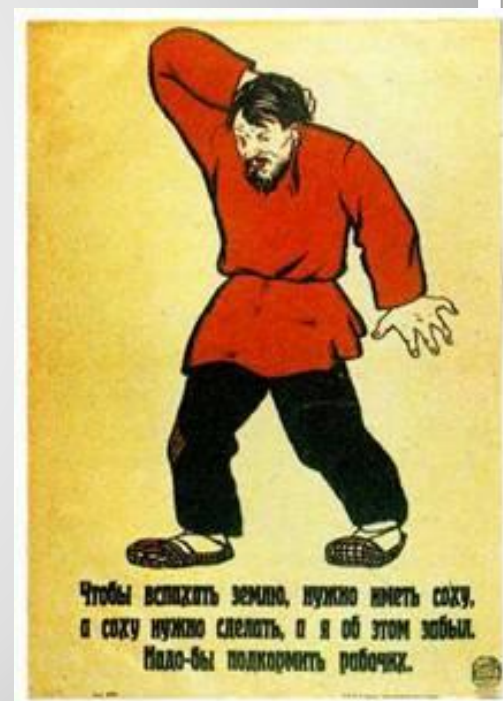
Основні заходи

Сільське господарство

Продовольча розкладка

Заборона оренди, найманої праці

Спроба запровадження колективних господарств (комуни, колгоспи)

«Продовольча розкладка» – система заготівлі сільськогосподарських продуктів, за якою держава примусово вилучала з селянського господарства продовольство та фураж понад встановлені норми

Доба «воєнного комунізму»

Промисловість

Націоналізація

Загальна трудова
повинність

Мілітаризація праці

Примусова праця
«буржуазних елементів»

Створення трудових армій

Доба «воєнного комунізму»

Фінанси і торгівля

Скасування грошей

Прямий товарообмін,
карткова система

Заборона приватної
торгівлі

Скасування плати за
паливо, житло, транспорт
тощо

Система управління

Формування жорсткої
вертикальної системи
управління (система
главків)

Доба «воєнного комунізму»

Наслідки «Воєнного комунізму»

Економічна криза

Ліквідація стимулів до роботи у
робітників та селян

Голод 1921-1923 рр.

Масовий повстанський рух

Бюрократизація державного апарату,
впровадження адміністративно-
командної системи

Встановлення політичної диктатури

Нова економічна політика

НЕП – політика радянської держави 1921-1928 років, яка передбачала запровадження елементів ринкових відносин у планову комуністичну економіку

П Р И Ч И Н И

Економічна та політична кризи

Масові повстання селян, робітників, в армії та на флоті

Спад революцій в Західній Європі та відкладення «світової революції»

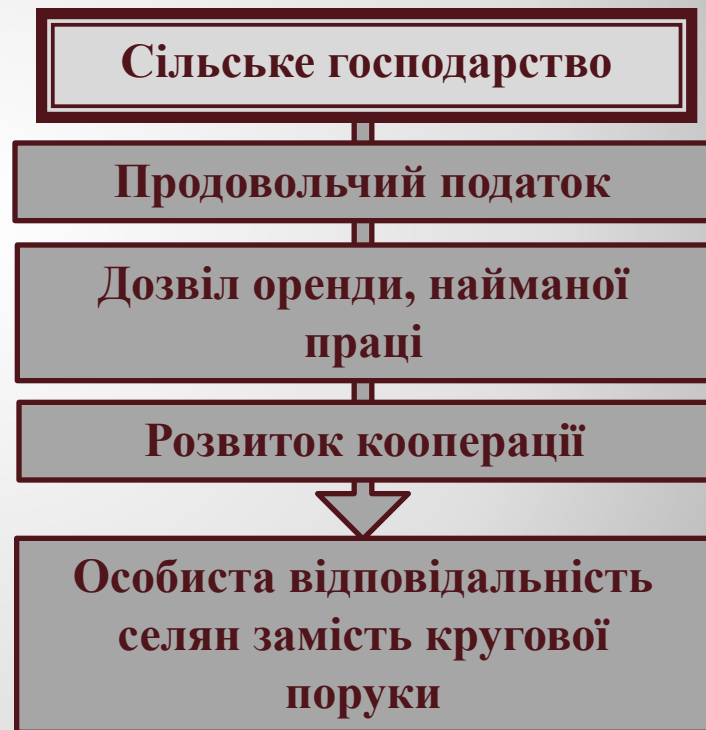
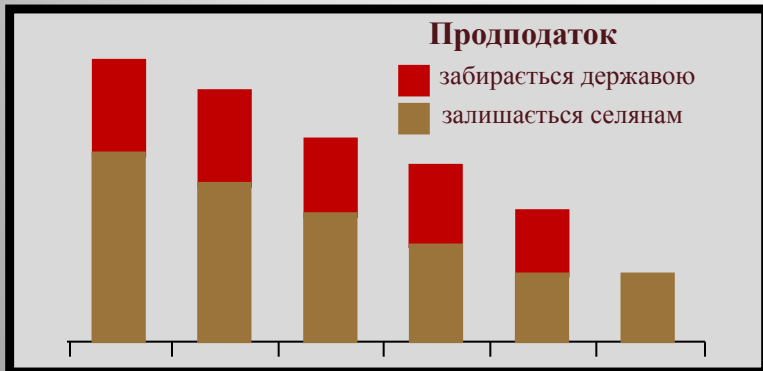
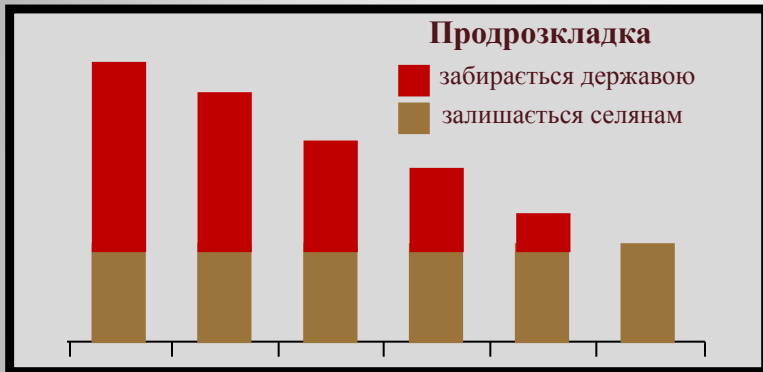
Намагання більшовиків утримати владу в своїх руках

Нова економічна політика

Основні заходи

Березень 1921 р. – X з'їзд РКП(б), прийняття резолюції
«Про заміну продрозкладки продподатком»

Продрозкладка і продподаток

Продовольчий податок – фіксований сільськогосподарський податок, який умовно був менший за продрозкладку

Нова економічна політика

Промисловість

Денаціоналізація дрібних і середніх підприємств

Скасування загальної трудової повинності

Дозвіл оренди та використання найманої праці

Створення саморозраховкових об'єднань – трестів та синдикатів

Комерціалізація та самофінансування державної промисловості

Дозвіл іноземних концесій

Скасування зрівнялівки в оплаті праці

Нова економічна політика

Фінанси і торгівля

Відновлення товарно-грошових відносин

Запровадження твердої валюти – червінця

Дозвіл приватної торгівлі

Відновлення банківської активності (кредитування)

Запровадження гнучкої податкової системи

Система управління

Часткова децентралізація системи управління

«Командні висоти» економіки залишалися в руках держави

Нова економічна політика

Підсумки НЕПу

ПОЗИТИВНІ

Відновлення народного господарства

Збільшення національного прибутку

Зміцнення національної валюти

Зростання матеріального добробуту населення

Знято соціальну напругу

НЕГАТИВНІ

Диспропорція розвитку основних галузей народного господарства

Соціальна і майнова диференціація селянства

Зростання безробіття у містах

Фінансова система зміцніла лише на певний час

Розвиток економіки супроводжувався економічними кризами 1923 р., 1925-1926рр., 1927-1928рр.

Утворення СРСР

Утворення СРСР

Проекти створення СРСР

АВТОНОМІЯ

Й. Сталін

Росія

Україна

Білорусія

Закавказзя

ФЕДЕРАЦІЯ

В. Ленін

СРСР

Росія

Україна

Білорусія

Закавказзя

КОНФЕДЕРАЦІЯ

Грузинська
компартія

СРСР

Росія

Україна

Білорусія

Закавказзя

Утворення СРСР

УКРАЇНСЬКА СРР

БІЛОРУСЬКА СРР

ЗАКАВКАЗЬКА СРР

ГРУЗІЯ

ВІРМЕНІЯ

АЗЕРБАЙДЖАН

РОСІЙСЬКА РФСР

КИРГИЗЬКА АСРР

ТУРКМЕНСЬКА
АСРР

БУХАРСЬКА НР

ХОРЕЗМСЬКА НР

СРСР
30.12.1922

Перший Всесоюзний з'їзд Рад

Росія – СРСР в 1918-1928 рр.

Основні події та дати

Березень 1918 – Брестський мир

1918-1920 (22) – громадянська війна

1920 – радянсько-польська війна

1917-1920 –
«воєнний комунізм»

Березень 1921 –
повстання в Кронштадті

1921-1923 – голод

1921-1928 – НЕП

1922 – грошова реформа

1923 – криза «ножиць цін»

1925, 1928 – криза хлібозаготівель

30 грудня 1922 – Перший Всесоюзний
з'їзд Рад, створення СРСР

1924 – Другий з'їзд Рад,
прийняття Конституції СРСР

Росія – СРСР в 1918-1928 рр.

Історичні постаті

В. Ленін

Й. Сталін

Л. Троцький

М. Бухарін

Є. Міллер

М. Юденич

А. Денікін

П. Врангель

О. Колчак